

ASUTAJAÕIGUSTE TEOSTAMISE ARUANDED

Maaelu Edendamise Sihtasutuse (MES) 2011. aasta üldaruanne

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 8. aprilli 2010. a määruse nr 46 Nõuded riigi osaluse valitsemise aruande ning asutaja - ja liikmeõiguste teostamise aruannete sisule ning nende esitamise kord ja vormid nõuetele

Vabariigi Valitsuse 19. juuli 1993. a määrusega nr 230 Põllumajanduse ja Maaelu Krediteerimise Fondi moodustamise ja põhikirja kinnitamise kohta asutati Põllumajanduse ja Maaelu Krediteerimise Fond maamajanduse arendamiseks krediteerimise suurendamise ja krediidi kättesaadavamaks tegemise teel. Vabariigi Valitsuse 2. oktoobri 1997. a korraldusega nr 730-k Põllumajanduse ja Maaelu Krediteerimise Fondi ümberkujundamine sihtasutuseks, kujundati Põllumajanduse ja Maaelu Krediteerimise Fond ümber sihtasutuseks nimega Sihtasutus Põllumajanduse ja Maaelu Krediteerimise Fond.

Vabariigi Valitsuse 26. novembri 1996. a korraldusega nr 922-k Maaelu Laenude Tagamise Sihtasutuse asutamine asutati Maaelu Laenude Tagamise Sihtasutus, mis alates 22. novembrist 2000. a kannab nime Maaelu Edendamise Sihtasutus.

16. novembril 2001. a Maaelu Krediteerimise Fond ja Maaelu Laenude Tagamise Sihtasutus ühinesid ja tegutsevad edasi Maaelu Edendamise Sihtasutusena. Ühinenud sihtasutuse kapitaliks kujunes 32,9 miljonit eurot.

Maaelu Edendamise Sihtasutus on isemajandav eraõiguslik juriidiline isik ja ühinemise hetkest riigieelarvelisi vahendeid sihtkapitali suurendamiseks antud ei ole.

Sihtasutuse tegevuse eesmärk on Eesti maapiirkonna majandusliku arengu toetamine ettevõtlust soodustavate sihtprogrammide rakendamise kaudu. Sihtprogrammide rakendamine aitab parandada ligipääsu finantsvahenditele, toetada maapiirkonna tasakaalustatud arengut, levitada maaelualast teavet, toetada kutseõpet ning kujundada maaelu mainet.

Sihtasutus lõpetas 2011. aasta majandusaasta 106 285 eurose kasumiga.

Maaelu Edendamise Sihtasutuse tegevus toimus, nõukogu kinnitatud, 2011. aasta tegevuse eesmärkide ja eelarve alusel. Tegevus on jaotatud järgnevalt:

1. laenude ja võlakohustuste tagamine;
2. laenutegevus;
3. maaelu maine kujundamine;
4. tegevus riigi poolt antavate ülesannete täitjana;
5. arendustegevus;
6. nõukogu tegevus.

1. Laenude ja võlakohustuste tagamine

Sihtasutuse tagamistegevus toetub Tagatiste abikavale. Tagatiste abikava eesmärk on võimaldada väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatele juurdepääsu rahalistele vahenditele riigi sihtasutuse kapitali toel. Tagatiskava kohaldatakse kõigile ajandusharudele, kaasaarvatud põllumajandus-, kalandus- ja transpordisektor.

Tagatisportfell kasvas aastaga 32,3 miljonilt eurolt 42,3 miljoni euroni ehk 31 protsenti (2010. aastal 22,2%). Sihtasutuse poolt tagatud laenude jääkväärtus kasvas aastaga 57,1 miljonilt eurolt 75,6 miljoni euroni ehk 32,4 protsenti (2010. aastal 18,9%). Tagatisportfelli suhe laenude jääkväärtusesse jäi peaaegu muutumata, langes 56,5 protsendilt 56 protsendini.

2011. aastal sõlmiti 340 tagatislepingut (2010. aastal 302) tagamiskohustusega 32,1 miljonit eurot (2010. aastal 19,5). Tagamine võimaldas ettevõtjail saada krediitiasutustelt laenu 53,7 miljonit eurot (2010. aastal 30,7), sealhulgas mittetulundusühingute finantseerimiseks sõlmiti 69 tagatislepingut tagamiskohustusega 3,1 miljonit eurot.

Keskmine tagatislepingu summa 2011. aastal oli 94,4 tuhat eurot, mis võrreldes 2010. aastaga tõusis oluliselt (64,6). Samas tagatise osakaal laenust aruandeaastal langes. Kui 2010. aastal oli keskmine antud tagatise osakaal laenust 63,4 protsenti, siis nüüd oli see 59,8 protsenti.

2. Laenutegevus

MESi laenutegevus tugineb abikaval (Euroopa Komisjon, Abi nr 606/2007), mis sätestab olulised tingimused laenamiseks läbi krediitiasutuste.

Rahalises arvestuses toimus 2011. aasta laenutegevus 2010. aastaga võrreldes väiksemas mahu. Laenati 11,3 miljonit eurot 89 kliendile. 2010. aastal oli laenukäive 13,0 miljonit eurot ja klientide arv 146. Laenuportfell suurenes ühe aastaga 32,2 miljonilt eurolt 33,1 miljoni euroni.

Peamine laenutoode on laen krediidi- ja finantseerimisasutuse vahendusel. 2011. aastal laenati pankade ja liisingfirmade kaudu 11,2 miljonit eurot. Sihtasutuse ressursi kasutati peamiselt põllumajandussektori ettevõtete rahastamiseks, kuid finantseeriti ka muid ettevõtlusvaldkondi ja mittetulundussektorit.

Sihtasutus andis 95,1 tuhande euro ulatuses otselaene mittetulundusühingutele. Finantseeriti üksnes nende MTÜde tegevuskulusid, kes saavad toetust Eesti maaelu arengukava 2007-2013 meetme 4 (LEADER meede) ja Euroopa Kalandusfondi 2007-2013 rakenduskava meetme 4.1 (Kalanduspiirkondade säästev areng) raames

3. Maaelu maine kujundamine

2011. aastal andis sihtasutus, maaelu maine kujundamiseks, maamajanduslike kutseõppeasutuste õpilastele õppetoetust, tunnustas parimaid maamajanduseriala õpilasi ja parimat õpetajat ning andis välja parima piima- ja lihavedelike tootjate aunimetused.

Maamajanduslikku kutseharidust omandavatele õpilastele on sihtasutus maksnud õppetoetust 2003. aastast. Õppetoetuse eesmärk on suunata noori kutseharidust omandama, tagamaks maaettevõtjatele haritud tööjõudu. Aruandeaastal sõlmiti lepingud 9 kutseõppeasutuse 128 õpilasega ning toetust maksti 121 460 eurot. Õppetoetuse suurus sõltub õpiedukusest ja õppetööst osavõtust. Kokku on MES õppetoetust maksnud u 1,3 miljonit eurot. 2011. aastal sai MES õppetoetuse maksmiseks raha riigieelarvest. 2012 aastaks on riigieelarves planeeritud õppetoetuse maksmiseks 94 058 eurot, lepingud õppetoetuse saamiseks plaanitakse sõlmida 100 õpilasega.

4. MESi tegevus riigi poolt antavate ülesannete täitjana

2010. aasta algusest koordineerib MES Eesti põllu- ja maamajanduse nõuandesüsteemi. 2011. aastal kinnitati Eesti põllu- ja maamajanduse nõuandesüsteemi arengukava ning tegevuskava aastateks 2012–2020.

Aruandeaastal korraldati koolitusi konsulentidele, uuendati koostöökokkulepped Jõgeva Sordiaretuse Instituudiga, Eesti Maaviljeluse Instituudiga, Eesti Maailikooliga ja Põllumajandusuuringute Keskusega ning toimusid nõuandesüsteemi nõukoja ehk Ühise tegutsemise kokkuleppega liitunud koosolekud. Ühise tegutsemise kokkuleppega liitunud osapooled tegutsevad ühise eesmärgi nimel, milleks on üleestilise ühtse nõuandeorganisatsiooni loomine 2013. aasta lõpuks.

Tegevusi rahastati riigieelarveliste eraldiste reall summas 546,9 tuhat eurot. Täiendavalt sõlmis MES Põllumajandusministeeriumiga kaks käsunduslepingut konsulentide maaettevõtluse alaseks koolitamiseks ning Eesti maaelu arengukava 2007-2013 II telje toetuste ning otsetoetuste ja täiendavate otsetoetuste infopäevade korraldamiseks ja sõlmiti töövõtuleping www.pikk.ee kodulehele töötervishoiu ja tööohutuse alase alamooduli loomiseks.

2011. aastal alustas MES Läänemere koostööprojekti Baltic Deal tegevuste läbiviimist. Projekt ühendab koostööks Läänemere äärsete riikide nõuandeteenistusi eesmärgiga vähendada põllumajanduslikust tegevusest tulenevaid negatiivseid mõjusid keskkonnale ilma, et põllumajandusettevõtjate konkurentsivõime ja tootmismahud kannataks. Projekti raames korraldati konverents, infopäev ning osaleti mitmetel nõupidamistel ning ümarlaudadel. Projekti tegevusteks 2012. aastal on planeeritud infopäevad erinevates maakondades, õppepäevad näidistaludes ning osalemine projektiga seotud seminaridel ja konverentsidel.

5. Arendustegevus

Põllumajandusministeeriumil on plaanis 2012. aastal rakendada tagasimakstavat toetusmeedet, mille sisuks on Euroopa Kalandusfondi vahenditest laenufondi loomine.

2012. aasta riigieelarve seaduses nähakse ette Kalanduse rakenduskava 2007-2013 finantskorraldusvahenditeks 4 000 000 eurot, sellest mitteresidentidelt laekumiste arvelt 3 000 000 eurot. Vahendid on kavandatud suunata peamiselt vesiviljelusega seotud investeeringuprojektide elluviimiseks. Euroopa Kalandusfondi korraldusasutus (Põllumajandusministeerium) on välja töötamas vastava laenuinstrumenti.

Kalandusturu korraldamise seaduse kohaselt võib finantskorraldusvahendeid rakendada maapiirkonna majandusliku arengu toetamiseks asutatud riigi sihtasutuse kaudu, mille asutajaõigusi teostab Põllumajandusministeerium. Sihtasutuse volitamise finantskorraldusvahendite rakendamiseks otsustab põllumajandusminister. Finantskorraldusvahendite rakendamiseks sõlmib Põllumajandusministeerium nimetatud sihtasutusega halduslepingu, milles lepatakse muu hulgas kokku komisjoni määruse (EÜ) nr 498/2007 VI peatükis nimetatud tingimustes, et tagada finantskorraldusvahendite nõuetekohane rakendamine.

Plaanitu kohaselt jääks sihtasutuse ülesandeks laenude väljastamise vormistamine, haldamine ja monitooring. Samuti igaaastane laenuportfelli audit ning hinnangu andmine portfelli väärtusele ja kvaliteedile. Laenudest tulenevad hüved ja riskid ei ole seotud sihtasutuse eelarvega.

Maaelu Edendamise Sihtasutuse plaanib 2012. aastal võtta osa ning võita riigihange, millega Põllumajandusministeerium otsib Euroopa Kalandusfondi finantskorraldusvahendite rakendajat. Riigihangest osavõtuks on Maaelu Edendamise Sihtasutuses valminud äri- ja tegevusplaan, milles antakse ülevaate sihtasutuse senisest tegevustest ning kirjendatakse vastavust seadustes ja määrustes ettenähtud kriteeriumitele. Samuti on äri- ja tegevusplaanis põhjendused, miks sihtasutus võiks saada põllumajandusministri poolt volitatud finantskorraldusvahendite rakendajaks.

6. Nõukogu tegevus

Nõukogu on sihtasutuse juhtimisorgan. Nõukogu ülesandeks on sihtasutuse tegevuse kavandamine, sihtasutuse juhtimise korraldamine ja järelevalve teostamine sihtasutuse tegevuse üle. Oma ülesannete täitmiseks on nõukogul seadustest ja sihtasutuse põhikirjast tulenevad õigused ja kohustused. Nõukogu töö toimub kinnitatud reglemendi alusel. Nõukogu liikmetele makstakse tasu vastavalt Riigi eraõiguslikes juriidilistes isikutes osalemise seadusele ja Põllumajandusministri käskkirjale (12.03.2003 nr 152).

Nõukogu on kolme (3) kuni viieteistkümne (15) liikmeline. Nõukogu liikmed määratakse põllumajandusministri poolt viieks (5) aastaks, vähemalt üks nõukogu liige määratakse rahandusministri ettepanekul. Aruandeaasta jooksul nimetas põllumajandusminister MESi nõukogusse 5 uut liiget ning kutsus tagasi 5 liiget. Seisuga 31. detsember oli nõukogu liikmete arv 15.

Nõukogu koosolekud toimuvad vastavalt vajadusele, kuid mitte harvem, kui kord kvartalis. 2011. aastal toimus 12 nõukogu koosolekut.

Nõukogu ainupädevuses on:

1. sihtasutuse tegevuskava kinnitamine;

2. sihtasutuse aastaeelarve ja majandusaasta aruande kinnitamine;
3. sihtasutuse struktuuri kinnitamine;
4. sihtasutuse varade kasutamise üldpõhimõtete kinnitamine;
5. sihtasutuse poolt võetavate tasu- ja intressimäärade kinnitamine;
6. sihtasutuse audiitori valimine ja temale makstava tasu suuruse otsustamine;
7. juhatuse liikmete nimetamine, nende vastutusvaldkondade kindlaksmääramine ja juhatuse liikmete tagasikutsumise otsustamine;
8. juhatuse liikmete tasu suuruse ja maksmise korra otsustamine;
9. nõusoleku andmine igapäevase majandustegevuse raamest väljuvate tehingute tegemiseks.

Nõukogu otsustuspädevuses on laenude ja/või tagatiste andmine, kui:

1. ettevõtjale antud laenud ja/või ettevõtja kohustuste tagamiseks antud tagatised kokku ületavad 200 000 eurot;
2. ühe ettevõtja kohustuse tagamiseks antav(ad) tagatis(ed) ei ületa 2 500 000 eurot ja laenamine krediidi- ja finantseerimisasutusele, kui ühe taotluse suurus ületab 750 000 eurot (otsuste langetamise pädevus tekib siis, kui laenu summa ületab 50% Euroopa Komisjoni abi N 606/2007 sätestatud piirmäära. Eelnevalt positiivselt otsustatud taotlusi ei summeerita).

Lisaks põhikirjast tulenevale aruandlusele esitab juhatus nõukogule järgnevad aruanded:

1. perioodil väljastatud tagatislepingud (tagatisklientide analüüs maakondade ja tegevusalade lõikes) 1 kord kvartalis;
2. perioodil väljastatud laenulepingud (laenuklentide analüüs maakondade ja tegevusalade lõikes) 1 kord kvartalis;
3. laenulepinguid mittetäitvate laenusajate nimekiri 1 kord kvartalis;
4. mittetöötavate laenude nimekiri 2 korda aastas;
5. tagatislepingute nimekiri (sh provisjonid) 1 kord aastas;
6. laenulepingute nimekiri (sh allahindlused) 1 kord aastas;
7. informatsioon krediidi- ja finantseerimisasutuste riskide kontsentratsioonist 1 kord aastas.